

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 13812862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU'NUN
TBMM 7/28613 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/28613
GK 168

SORULAR

Ülkemizde gemi sökümü yasal olarak 1977 yılından beri sadece Aliğa'da yapılmaktadır. Halen Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü'nden Gemi Söküm Yetki Belgesi almış 22 firma bulunmakta ve yılda yaklaşık 7 bin gemi sökümü yapılmaktadır.

Gemi söküm işi, içerdği asbest ve yakıt kalıntıları nedeniyle hem toprak ve su açısından hem de insan sağlığı açısından ciddi bir risk oluşturduğu için bütün dünyada insanların ve çevrenin korunmasına yönelik gerekli güvenlik koşullarının sağlanmasıyla yapılmaktadır. Ancak ülkemizde bu önlemlerin yeterince alınıp alınmadığı her dönem önemli bir tartışma konusu olmuştur. Mayıs ayı başında ortaya çıkan tehlikeli atık skandalı ise bunun son örneğidir.

İzmir Aliğa'daki gemi söküm bölgesinde belediye tarafından yapılan incelemelerde, 15 bin ton tehlikeli atığın uygunsuz şekilde vahşi depolama yöntemiyle gelişi güzel çevreye saçıldığı ve bazı alanlarda üzerlerinin toprakla kapatıldığı tespit edilmiştir. İnsan ve çevre sağlığı açısından tehdit oluşturan tehlikeli atıkla ilgili hem kurumlar hem de bakanlığınız nezdinde girişimlerde bulunulmuş, söz konusu uygulama ve sorumlular hakkında gerekli yaptırımlarda bulunulması için çağrıda bulunulmuştur.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınız ve bakanlığınıza bağlı il müdürlüğünüzce Aliğa gemi söküm alanında yılda kaç kez ve hangi aralıklarla denetim ve inceleme yapılmaktadır?
- 2) 2024 yılı içinde ve bu yılın Mayıs ayına kadar gemi söküm alanında kaç kez denetleme yapılmıştır? Bu denetlemeler sonucu kaç firmaya ne kadar ceza ve yaptırım uygulanmıştır?
- 3) Gemi söküm işinin insan ve çevre sağlığı açısından Aliğa'da yarattığı kısa ve uzun vadeli tahribatlarla ilgili gerekli ve yeterince bilimsel araştırmalar yapılmakta mıdır? Bu konuda bakanlık olarak hangi verilere sahipsiniz?
- 4) Mayıs ayı başında belediye tarafından tespit edilen 15 bin ton tehlikeli atıkla ilgili hem önlem hem de yaptırım anlamında hangi adımlar atılmıştır? Bu atıkların yaratacağı tehdit ve riskler konusunda ne gibi adımlar atılacaktır?

CEVAPLAR

Çevre kirliliğini önleme ve çevre kalitesini iyileştirmeye yönelik; gemi geri dönüşüm faaliyeti gerçekleştirenler de dâhil olmak üzere her türlü tesis ve faaliyet ile bu tesis ve faaliyetlere ilişkin konularda izleme süreçlerini takip etmek, gerekli tedbirleri aldirmek, mevzuata aykırılık veya ihlal tespit edilmesi durumunda idari yaptırım uygulamak dâhilindeki sorumluluklarımıza binaen gemi söküm tesisleri de dâhil olmak üzere tüm faaliyetlerin çevre ve insan sağlığı üzerindeki potansiyel etkisi ile denetim sıklığını yansıtan ve risk değerlendirme yöntemi ile belirlenen sınıflandırma göz önüne alınarak çevre denetim programları oluşturulmaktadır.

Risk değerlendirmesi yapılırken tesisin türü, atık su deşarjı, atık yönetimi, hava emisyonu gibi çevresel kriterlerin yanı sıra tesisin geçmişteki uygunluk durumu gibi performans kriterleri de dikkate alınarak

denetim sıklığı belirlenmektedir. Böylece risk değerlendirme yöntemi kullanılarak daha riskli tesislerin daha sık denetlenmesi sağlanmaktadır.

Bakanlığımızca İzmir ilinde e-denetim sistemi verilerine göre gemi geri dönüşüm faaliyeti konulu çevre denetimleri sonucunda 2024 yılında 82 adet, 01.01.2025 01.07.2025 tarihleri arasında 25 adet denetim gerçekleştirilmiş olup denetimler sonucunda idari yaptırım ve faaliyet durdurma uygulanmamıştır.